

Social-Demokraten.

Organ for Det norske arbejderparti.

Frihed!

Lighed!

Broderskab!

Nr. 93.

Bladets pris er 1 krone fortalet samt 10 øre porto. Indenbys 35 øre maanedes.

Tirsdag den 15. august 1893.

Bladet udkommer tirsdag, torsdag og lørdag. Kvartalsengangspris 10 øre pr. pættelinje.

10. aarg.

"Social-Demokraten"

udkommer tirsdag, torsdag og lørdag.

35 øre maanedes.

Det eneste blad her i byen, der fuldt ud taler arbejdernes sag og støtter deres organisasjon.

A bonner!

Ekspedisjonen, Fælleslokalet, Hausmansgade 27, II.

Ekspedisjonstiden fra 9—1½ og fra 5—7.

Alle breve,

meddelelser og henvendelser til "Social-Demokraten"s redaktion maa indtil videre adresseres til C. Jeppesen, Storgaden, Kristiania.

Seksa

afholdes Mandag 21. August efter Landsmødets Afslutning — for Arbejderpartiets Medlemmer — i Kra. Arbeidersamfundets store Sal.

Kontingent Kr. 1.25 pro Persona. Hovedstyret.

Stor folkefest

med prosessjon

fra Youngstorvet

avholdes

under landsmødet søndag 20de ds.

paa Klosterengen

av de hævørende foreninger tilhørende Det norske arbejderparti.

Landsmødets repræsentanter vil bli indbudt, og tale holdes blandt andre av en av de udenbys repræsentanter.

Socialismen i England.

De engelske arbejderes talrige repræsentation paa Züricherkongressen, har vakt almindelig bestyrtelse blandt vore modstandere og ikke mindst i selve England.

At Englands arbejdere sendte 65 delegerede til den nu afholdte kongres, mens de i 1891 kun sendte 29, det vidner om hvilket mægtigt fremskridt socialismen har gjort i England de sidste to aar. Det engelske blad "Standard" behandler i en længere artikel denne foretælse. Bladet kan ikke benægte socialismens store fremskridt i England; men det hævder, at der er en væsentlig forskel mellem Englands og det europæiske fastlands socialisme, at den første ikke nær er saa yderliggaaende som den sidste.

Det hælder i artiklen:

"Forskjellen mellem de to ender socialisme er dog fuldkommen tydelig. Udenlandske socialismer politisk, hos os er den økonomisk. Paa kontinentet er den en bevægelse mod autoriteten, i England er den en agitation mod ejendommen.

— — — Indgreb i ejendomsretten i enhver stiftelse, forfættelse av kontrakter, ubillig bestafning, beslaglæggelse av landejendom — dette er de maal, arbejderpartiet stiller sig, snarere end noget aabent angreb paa bestaa-

ende institutioner, og heri afvikler de sig fra sine socialistiske medbrødre i Tyskland og Frankrige.

— — — Den engelske socialist betragter kapitalen som sin store fiende. Den er den kæmpe, mod hvilken han iserer sig sin rustning, og han ser ikke stort længere frem. Det gjør derimod den kontinentale socialist. Han ser en lang række politiske konsekvenser følge i de økonomiske fejres kjølband, og han interessere sig ligesaa meget for hine som for disse."

Der findes ikke — som "Standard" paaflaar — to ender socialisme! Bladet forveksler den socialdemokratiske bevægelse med socialdemokratiet maal. Socialismen er overalt kapitalismens og absolutismens tilintetgjærelse; herav følger naturnødvendigt at den socialdemokratiske bevægelse i de lande, hvor absolutismens jernlænker tyngede haardt paa folkets handlefrihed, med særlig kraft maatte rette sit angreb mod absolutismen, og derved faa en fremtrædende politisk karakter. I Rusland blev slaget derfor: Død over enevældet! I mellemeuropa: Ned med junker-, præste- og godsfejdene! I England og Amerika: Ned med kapitalismen!

Det er saa rent bagvendt naar "Standard" paaflaar, at fastlandets socialister er radikalere end Englands, og at den kontinentale socialist ser en lang række politiske konsekvenser i de økonomiske fejres kjølband.

Det er faktisk omvendt: Fastlands socialisters politiske bevægelse har ubetvivlede til formaal at bane vej for den økonomiske sejr — for kapitalistvældets tilintetgjærelse.

For at kunne gennemføre socialismen, maa socialdemokratiet erobre den politiske magt, den paa fastlandet herskende absolutisme har lært fastlandets socialister dette tidligere end de engelske socialister har faaet forstaaelse herav; deri har forskjellen mellem den socialdemokratiske bevægelse i England og paa fastlandet bestaaet, derfor har de økonomiske maal været det mest fremtrædende i den engelske bevægelse, mens de økonomiske maal paa fastlandet er trængt tilbage av den nødvendige politiske kamp.

"Standard" har ret naar det siger, at nu er "grænselinien meget smal", der er virkelig fare paa færde og saa for det engelske kapitalistvælde!

Det norske arbejderpartis 7de landsmøde

afholdes i Kristiania arbeidersamfundets store sal 19—21 august 1893, og begynder kl. 4 præcis lørdag eftermiddag.

Dagsorden:

1. Beretning med regnskab.
2. Valg paa mødets funktionærer: 2 ordførere. 2 sekretærer. 3 revisorer. Fuldmagtsskifte.
3. Forslag til forandringer i loven.

— Hovedstyret.

- a. Kontingentens nedsettelse.
- b. Repræsentanternes antal.

— Se forslaget s. 4.

- c. 1. Kristiania som fast sæde for landsmødet.
2. Valg av viseformand.
3. Valg til sekretæren.
4. Valg av korrespondenter inden de udenbys grupper.

— Se forslaget s. 5, samt forslaget num. 1 fra Socialistisk arb.-forening og Stenarbejdernes forening i Bergen.

4. Bør den politiske og faglige del av arbejderbevægelsen inden partiet ordnes særskilt.

— Dømt af C. Bahl.

5. Ekstrakontingents udførelse ved arbejdsnedlæggelser.

— Se Kr. a. forstærkerforenings forslag til lovens § 9.

6. Arbejderpartiets taktik og program for kommende fortløbsvalg.

— Se forslag fra hovedstyret og Socialdemokratiske forening i Kristiania — punkt 1 — samt Socialistisk arb.-forening og Stenarbejdernes forening i Bergen.

7. Om bladet "Social-Demokraten"s overtagelse av arbejderpartiet samt overgang til dagblad.

— Se hovedstyrets og Socialdemokratiske forenings forslag — punkt 2.

8. Om almindelig offentlig hygepleje.

— Se hovedstyrets forslag.

9. Læringsvæsenet.

— Se forslag fra Den typografiske forening i Kristiania.

10. Bør arbejderpartiet slutte sig til styttelagene?

— Se forslag num. 3 fra Socialistisk arb.-forening og Stenarbejdernes forening i Bergen.

11. Om nye lønbestemmelser m. h. t. den frie indvandring.

— Se forslag num. 1 fra Malerforenes forening i Kristiania.

12. Om told paa maskiner og industrifrembringelser.

— Se forslag num. 2 fra Malerforenes forening i Kristiania.

13. Kontraktarbejdet.

— Se forslag fra Socialistisk arb.-forening og Stenarbejdernes forening i Bergen.

14. Valg av hovedstyret.

Mandag aften afsluttes mødet med en festlig tilfæltning — smørbrød og punsch —. De udenbys repræsentanter er indbudt. Indenbys repræsentanter og øvrige meningsfæller betaler 1.25.

Sr. Retvedt afvøjet.

Sist ankomne numer av "Busteruds Amtstidende" røber, at hr. Retvedt paa det nærmeste er kommen til ro igjen efter det fredsoprør, som amtsarbejderforeningens aarsmøde satte ham i.

Manden begynder at resonere. Mødet besluttede, at man kun vilde gaa sammen med venstre til kommende valg, saafremt venstre forpligtede sig til at gennemføre almindelig kommunal stemmeret, selv om de ikke opnaaede 2/3-dels majoritet. Denne beslutning syntes hr. Retvedt, var et bevis paa, at de mænd, som havde vedtaget den, kun vilde "braak og spættale."

Nu, efterat han er blevet roligere, saa forsøger han at begrunde denne besyldning. Men det gaar ikke, han prøver og prøver forgæves. Under sitreter saa forandringer imidlertid beslutningen sig, han faar det til, at mødet har forlangt kommunal stemmeret straks, og herpaa bygger han saa en næsten 2 spalter lang artikel; lad os diskutere sagen med ro og uden trubler, sier han. Hr. Retvedt hører sig dog ikke for sin egen formaning, han slæpper i faimne aandedret hr. Sørensen og de herrer fra Biterfunds-mødet, som folk, der forfægter — hestebyttermoralen.

Det rammer selvfølgelig ikke deltagerne i Biterfunds-mødet; ti de har jo slet ikke forlangt kommunal stemmeret straks.

Det norske arbejderparti, Stiens venstreforening og flere andre foreninger derimod har krævet almindelig kommunal stemmeret øjeblikkelig, og derfor vil de overveje de indvendinger, som hr. Retvedt rejser mod dette krav.

Naturligvis er hr. Retvedt som venstremand enig i prinsippet; men hvis man gik hen

og gennemførte kommunal stemmeret straks' saa mener han man resterede, at det blev — tilfældig tilrejsende mænd, som kom til at raade i kommunen.

Selv med opmærksomheden henvendt paa de av hr. Retvedt nævnte teglærersarbejdere, har det ikke været os muligt at se en fare, som den der forefæller ham.

Sr. Retvedt er imidlertid aldeles overbevist om, at en saadan fare er for haanden, og han kræver garantier mod den.

Derfor vil hr. Retvedt ikke kommunal stemmeret straks, hans eneste grund, er den her anførte; vi tror imidlertid næppe den vil staae hr. Retvedt en eneste meningsfælle, saa yderligere polemik med ham og hans grunde finder vi overflødig. Saa interessant det end kunne være at bringe hr. Retvedt til fuldstændig fornuft, saa maa vi dog afholde os fra forfølgelse av mangel paa tid.

Den moderne arbejder.

Thomas P. Krag giver i "Verdens Gang" i sit rejseindtryk fra Hamborg følgende skildring av den moderne arbejder:

— Udpaa aftenen tier der egentlige larm. De fleste foretætningsmænd faar fri; bryggerarbejdere, haandlangere og mekaniske arbejdere, alle disse flokke, samlede fra verdens fire hjørner, tar sine blittpand, hvori de har haardt sin mæd, og gaar hjem. Man møder dem særlig langs kajerne, naar de kommer fra færgedampbaadene. Saadanne arbejdere skal ligne hjermande hele verden over; man kender dem hjemme og, omend ikke i saa stort antal. Deres ben synes uvante med at gaa, deres ryg er bøjet, øjnene halvslukkede, deres hjerter indstrumpebe ved de store ovnes altfor stærke hede; de har idethelt noget beynærdeligt udslukt over sig, anhang til maskinerne som de fleste av dem er. Og omend de ikke taler et ord (man kan aldrig møde en tause klynge) siger der alligevel som et tungt væraab fra disse, saa ofte uretferdigt manglende, et raab om nød og træthed — mens de langsomt gaar hjem til sine trænge rum i de ufinsne baggarde.

Hamborg trænger dem om dagen. Den trænger dem i den grad, at vilde de en aften, naar deres lemmer var færdige av dagens opslidende arbejde — uden at nævne ordet strej — si: "Den nuværende ordning opsluger vor kapital, arbejderpartiet. Vi faar spare paa den nu, saalænge vi paa nogen maade kan." Saa vilde byen uæde dag ligge død, og der vilde ikke gives forskjel paa dag og kvæl.

Kongressen i Zürich.

(Efter danst "Social-Demokraten.")

2det møde.

Mandag kl. 10 begyndte forhandlingerne under ledelse av Paul Singer og kongressen som straks ind paa striden mellem anaristiker og socialdemokrater. De uafhængige fra Tyskland i forbindelse med nogle repræsentanter for Holland og Frankrige forlangte nemlig angangen til betagelse i kongressen udbudet til alle arbejderorganisationer, ja til og med til enhver repræsentant, der var valgt paa et offentligt folkemøde. De blev kraftigt imødegaaet av Bebel, Cahen (Amerika) m. fl. Bebel paa vilde i et fortrinligt foredrag, at de "revolutionære" intet andet program havde, hævde i Tyskland eller andre steder, end det, at befæmpe socialdemokratiet, og saadanne personer var det inkonsekvent at gi adgang til en socialdemokratiske kongres.